

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ

ФАКУЛЬТЕТ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ
КАФЕДРА НАГЛЯДОВО-ПРОФІЛАКТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ЕКОЛОГІЧНЕ ПРАВО**

загальна обов'язкова
за освітньо-професійною програмою «Екологічна безпека»
підготовки бакалавра
у галузі знань 10 «Природничі науки»
за спеціальністю 101 «Екологія»

Рекомендовано кафедрою наглядово-
профілактичної діяльності на 2021-
2022 навчальний рік
Протокол від 25 серпня 2021 року № 1

Силабус розроблений відповідно до Робочої програми навчальної дисципліни
«Екологічне право»

2021 рік

Загальна інформація про дисципліну.

Анотація дисципліни.

Вирішення проблем з охорони навколишнього природного середовища в сучасну епоху набуває все більшого значення. Взаємовідносини суспільства і природи носять складний і суперечливий характер. Розвиток продуктивних сил, технологій різних виробництв, знань і навичок людей сприяло зростанню їх негативного та руйнівного впливу на природу. Існуюча потреба в екологічній освіті визначається необхідністю усвідомлення суспільством забезпечення сприятливого середовища для життєдіяльності людини, оскільки руйнування системи екологічних відносин може призвести до серйозної екологічної кризи.

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» передбачають засвоєння положень норм Конституції України, міжнародних договорів, імплементованих Україною, чинного національного законодавства, яке регулює екологічні відносини з приводу приналежності, використання, забезпечення екологічної безпеки, відтворення природних ресурсів у їх нерозривному зв'язку з природним середовищем, охорони навколишнього природного середовища з метою реалізації інтересів відповідних суб'єктів і підтримання сталого екологічного розвитку, екологічної рівноваги у країні та окремих її регіонах. Ці знання є необхідними для реалізації та захисту конституційних екологічних прав на безпечне для життя та здоров'я довкілля та на відшкодування заподіяної порушенням цього права шкоди, інших екологічних прав громадян.

Інформація про науково-педагогічного працівника

Загальна інформація	Надьон Олена В'ячеславівна, доцент кафедри наглядно-профілактичної діяльності
Контактна інформація	м. Харків, вулиця Баварська, 7, кабінет №112, засоби зв'язку: 067-26-50-902
E-mail	nadon@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси	підвищення рівня правосвідомості та правової культури майбутніх фахівців служби цивільного захисту
Професійні здібності	професійні знання і значний практичний досвід роботи в галузі права
Наукова діяльність за освітнім компонентом	Наявні наукові публікації за освітнім компонентом

Час та місце проведення занять з дисципліни: аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться відповідно до затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Мета вивчення дисципліни: ґрунтовно засвоїти основні знання з дисципліни, сформувати навички та вміння працювати з нормативно-правовими актами, опанувати методику правового аналізу норм екологічного права, сформувати професійну правову культуру. Крім того, здобувачі вищої освіти повинні з'ясувати і осмислювати зміст кожної теми курсу, характерні ознаки тем і вміти формулювати, обґрунтовувати власні висновки та пропозиції щодо шляхів удосконалення правового регулювання екологічних суспільних відносин, як найефективнішого застосування їх на практиці.

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Статус дисципліни	Загальна обов'язкова
Рік підготовки	3-й
Семестр	5-й
Обсяг дисципліни:	
- в кредитах ЄКТС	3
- кількість модулів	2
- загальна кількість годин	90
- лекції (годин)	8
- практичні заняття (годин)	2
- семінарські заняття (годин)	0
- лабораторні заняття (годин)	0
- курсовий проект (робота) (годин)	0
- інші види занять (годин)	0
- самостійна робота (годин)	80
- індивідуальні завдання (науково-дослідне) (годин)	0
- підсумковий контроль (диференційований залік, екзамен)	диференційований залік

Передумови для вивчення дисципліни.

Для якісного вивчення навчальної дисципліни «Екологічне право» бажано отримати знання з наступних дисциплін:

«Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Ґрунтознавство», «Історія та культура України».

Після вивчення наведених навчальних дисциплін бажано здобути результати навчання згідно переліку:

ПРН04. Використовувати принципи управління, на яких базується система екологічної безпеки.

ПРН06. Виявляти фактори, що визначають формування ландшафтно-біологічного різноманіття.

ПРН14. Вміти доносити результати діяльності до професійної аудиторії та широкого загалу, робити презентації та повідомлення.

ПРН15. Вміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки впровадження.

ПРН18. Поєднувати навички самостійної та командної роботи задля отримання результату з акцентом на професійну сумлінність та відповідальність за прийняття рішень.

ПРН22. Брати участь, з урахуванням гендерних питань під час професійної діяльності, у розробці проектів і практичних рекомендацій щодо збереження довкілля.

ПРН24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН25. Зберігати та примножувати досягнення і цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

Результати навчання та компетентності з дисципліни.

Відповідно до освітньо-професійної програми «Екологічна безпека» для підготовки здобувачів вищої освіти за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти в галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 101 «Екологія» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити:

- досягнення здобувачами вищої освіти таких результатів навчання

Програмні результати навчання	ПРН
Розуміти основні екологічні закони, правила та принципи охорони довкілля та природокористування.	ПРН02.
Вміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства.	ПРН20
Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	ПРН24

- формування у здобувачів вищої освіти наступних компетентностей:

Програмні компетентності (загальні та професійні)	ЗК, ПК
Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.	К01
Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні	К12
Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства	К28

Програма навчальної дисципліни.

Теми навчальної дисципліни:

Модуль 1. Загальна характеристика природоохоронного законодавства, екологічного права та еколого-правової відповідальності.

Тема 1. 1. Предмет, джерела і система екологічного права.

Поняття та ознаки екологічного права. Предмет і методи екологічного права. Об'єкти екологічного права. Джерела екологічного права. Принципи, функції та норми екологічного права. Система екологічного права.

Тема 1.2. Екологічні права і обов'язки громадян. Право природокористування. Законодавче забезпечення екологічних прав громадян. Загальна характеристика системи екологічних прав громадян. Поняття та види екологічних обов'язків громадян. Право природокористування.

Тема 1. 3. Право власності на природні ресурси.

Поняття права власності на природні ресурси. Форми права власності на природні ресурси. Підстави для виникнення відносин права власності на природні ресурси. Об'єкти і суб'єкти права власності на природні ресурси. Зміст права власності на природні ресурси. Форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси. Припинення права власності на природні ресурси

Тема 1. 4. Юридична відповідальність за порушення екологічного законодавства.

Поняття екологічного правопорушення. Екологічна відповідальність. Об'єкти та суб'єкти правопорушення. Цивільно-правова та дисциплінарна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства. Адміністративна відповідальність за порушення вимог

природоохоронного законодавства. Підвідомчість справ про адміністративні правопорушення. Кримінальна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.

Модуль 2. Механізм забезпечення охорони довкілля.

Тема 2.1. Еколого-правовий режим раціонального використання й охорони земель.

Завдання земельного законодавства. Форми та види власності на землю. Права та обов'язки власників земель та землекористувачів. захист та гарантія їх прав. Використання земель. Правова охорона земель. Контроль за використанням та охороною земель. Відповідальність за порушення земельного законодавства.

Тема 2.2. Правовий режим використання, відтворення і охорони надр.

Правова охорона надр. Компетенція органів управління. Надання надр у користування. Права та обов'язки користувачів надр. Плата за користування надрами. Охорона надр. Державний контроль і нагляд за веденням робіт по геологічному вивченню надр, їх використанням і охороною. Відповідальність за порушення законодавства про надра.

Тема 2.3. Правовий режим використання, відтворення і охорони вод та лісів.

Характеристика і завдання водного законодавства. Водний та земельний фонди України. Види права водокористування. Охорона вод. Права і обов'язки водокористувачів. Відповідальність за порушення водного законодавства. Завдання лісового законодавства України. Права та обов'язки лісокористувачів. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів. Право використання лісових ресурсів. Плата за використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду. Державний облік лісового фонду. Відповідальність за порушення лісового законодавства.

Тема 2.4. Правовий режим використання, відтворення і охорона тваринного світу.

Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу. Об'єкти тваринного світу. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу. Права та обов'язки громадян при використанні об'єктів тваринного світу. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу. Охорона тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.

Тема 2.5. Правовий режим охорони і використання атмосферного повітря.

Завдання закону про охорону атмосферного повітря. Стандартизація і нормування у галузі охорони атмосферного повітря. Заходи щодо охорони атмосферного повітря. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря. Контроль по охороні атмосферного повітря. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря. Правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря та відповідальність за них.

Розподіл дисципліни у годинах за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять:

Назви модулів і тем	Заочна (дистанційна) форма здобуття освіти					
	Кількість годин					
	усього	у тому числі				
лекції і		практичні (семінарські) заняття	лабораторні заняття (інші види занять)	самостійна робота	модульна контрольна робота	
5- й семестр						
Модуль 1. Загальна характеристика природоохоронного законодавства, екологічного права та еколога-правової відповідальності						
Тема 1.1. Предмет, джерела і система екологічного права.	11	2	-	-	9	
Тема 1.2. Екологічні права і обов'язки громадян. Право природокористування.	9	-	-	-	9	
Тема 1.3. Право власності на природні	11	2	-	-	9	

ресурси.						
Тема 1.4. Юридична відповідальніс ть за порушення екологічного законодавства.	11	2	-	-	9	
Разом за модулем 1	42	6	-	-	36	
Модуль 2. Механізм забезпечення охорони довкілля.						
Тема 2.1. Еколого- правовий режим раціонального використання й охорони земель.	12	2	2	-	8	
Тема 2.2. Правовий режим використання, відтворення і охорони надр.	9	-	-	-	9	
Тема 2.3. Правовий режим використання, відтворення і охорони вод та лісів.	9	-	-	-	9	
Тема 2.4. Правовий режим використання, відтворення і охорона тваринного світу.	9	-	-	-	9	
Тема 2.5. Правовий режим охорони і використання атмосферного	9	-	-	-	5	4

повітря.						
Разом за модулем 2	48	2	2	-	40	4
Разом	90	8	2	-	76	4

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема: «Загальна характеристика природоохоронного законодавства, екологічного права та еколого-правової відповідальності».	2
	Разом	2

Орієнтовна тематика індивідуального завдання (науково-дослідне) (необов'язкове):

1. Джерела екологічного права.
2. Принципи екологічного права.
3. Види екологічних прав громадян.
4. Обов'язки громадян у галузі екології.
5. Право власності на природні ресурси.
6. Екологічне правопорушення.
7. Екологічна відповідальність.
8. Дисциплінарна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
10. Адміністративна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
11. Проведення справ про притягнення до адміністративної відповідальності.
12. Історичні аспекти формування й застосування джерел екологічного права.
13. Загальна характеристика джерел екологічного права.
14. Цивільно-правова відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
15. Конституція України як основне джерело екологічного права.
16. Закони України в системі джерел екологічного права.
17. Особливості підзаконних нормативно-правових актів як джерел екологічного права.
18. Судова практика та її системний зв'язок із джерелами екологічного

права.

19. Міжнародні договори як джерела екологічного права.

20. Актуальні питання кодифікації та систематизації джерел екологічного права.

21. Перспективи удосконалення джерел екологічного права.

Форми та методи навчання і викладання.

Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Вивчення навчальної дисципліни реалізується в таких формах: навчальні заняття за видами, виконання індивідуальних завдань, консультації, контрольні заходи, самостійна робота.

В навчальній дисципліні використовуються такі методи навчання і викладання:

- *методи навчання за джерелами набуття знань*: словесні методи навчання (лекція, пояснення, бесіда); наочні методи навчання (ілюстрація, демонстрація); практичні методи навчання (практична робота).

- *методи навчання за характером логіки пізнання*: аналітичний; синтетичний; індуктивний; дедуктивний; традуктивний;

- *методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності тих, хто навчається*: проблемний виклад; частково-пошуковий; дослідницький;

- *інноваційні методи навчання*: робота з навчально-методичною літературою та відео метод; навчання з використанням технічних ресурсів; інтерактивні методи; методи організації навчального процесу, що формують соціальні навички;

- *науково-дослідна робота*;

- *самостійна робота*.

Оцінювання освітніх досягнень здобувачів вищої освіти.

Засоби оцінювання.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є: накопичувальна бально-рейтингова система, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей. Для оцінки знань використовується поточний та підсумковий контроль.

Передбачаються наступні засоби оцінювання:

модульна контрольна робота;

індивідуальне завдання (науково-дослідне) (*необов'язкове*);

диференційований залік.

Оцінювання рівня освітніх досягнень здобувачів за освітніми компонентами, здійснюється за 100-бальною шкалою, що використовується в Національному університеті цивільного захисту України з переведенням в оцінку за рейтинговою шкалою - ЄКТС та в 4-бальну шкалу.

Таблиця відповідності результатів оцінювання знань з навчальної дисципліни за різними шкалами

За 100-бальною шкалою, що використовується в НУЦЗ України	За рейтинговою шкалою (ЄКТС)	За 4-бальною шкалою
90–100	A	відмінно
80–89	B	добре
65–79	C	
55–64	D	задовільно
50–54	E	
35–49	FX	незадовільно
0–34	F	

Критерії оцінювання.

Форми поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на аудиторних заняттях (лекції, практичне заняття). Він передбачає оцінювання підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на відповідних заняттях та набуття навичок під час виконання відповідних завдань, організації самостійної роботи, на консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять) та активності здобувача вищої освіти на занятті.

Підсумковий контроль проводиться у формі диференційного заліку.

Розподіл та накопичення балів, які отримують здобувачі, за видами навчальних занять та контрольними заходами з дисципліни

Види навчальних занять	Кількість навчальних занять	Максимальний бал за вид навчального заняття	Сумарна максимальна кількість балів за видами навчальних
------------------------	-----------------------------	---	--

				занять
I. Поточний контроль				
Модуль 1	лекції	3	10	30
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	0	0	0
Разом за модуль 1				30
Модуль 2	лекції	1	10	10
	семінарські заняття	0	0	0
	практичні заняття	1	0	0
Разом за модуль 2				10
Модульна контрольна робота (модульний контроль)				60
Разом за поточний контроль				100
II. Індивідуальні завдання (науково-дослідне) <i>необов'язкове</i>				до 10
III. Підсумковий контроль (диференційний залік)				-
Разом за всі види навчальних занять та контрольні заходи				100

Поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення аудиторних занять, консультаціях (під час відпрацювання пропущених занять) та активності здобувача вищої освіти при відвідуванні лекційних занять, на яких використовуються наступні методи навчання: розповідь, бесіда, передачі і сприйняття навчальної інформації, аналіз нормативно-правових актів.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів у межах лекційного заняття (оцінюється від 0 до 10 балів):

8-10 балів – здобувач володіє навчальним матеріалом, орієнтується в конкретній темі, аргументовано висловлює свої думки та наводить приклади;

6-8 балів – здобувач орієнтується в обговорюваній тематиці, наводить приклади та висловлює свої думки;

4-6 бали – здобувач частково орієнтується в обговорюваній тематиці але може навести приклади;

2-4 бали – здобувач частково орієнтується в обговорюваній тематиці та може окреслити деякі її аспекти;

1 бал – здобувач поверхово орієнтується в обговорюваній тематиці і не може окреслити основні її аспекти;

0 балів – здобувач не орієнтується в обговорюваній тематиці, не знаходить відповіді на проблемні питання (за змістом лекції), у

висловлюваннях щодо окремих положень припускається суттєвих помилок.

Викладачем оцінюється логіка висловлювань, культура мовлення, емоційність та переконаність здобувача вищої освіти, аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки тощо.

Модульний контроль.

Модульна контрольна робота виконується у вигляді письмової роботи під час самостійного навчання.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача вищої освіти, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат).

Критерії оцінювання знань здобувачів при виконанні модульної контрольної роботи (оцінюється в діапазоні від 0 до 60 балів):

41-60 балів – в повній мірі розкрито тематику модульної роботи з відображенням власної позиції автора та з дотриманням всіх вимог до виконання; проблема, яка розглядається, викладена повно, послідовно, логічно, з творчим підходом;

21-40 балів – тема модульної роботи викладена досить повно, є певні недоліки у логіці викладу; взагалі відповідає вимогам до оформлення, але містить певні помилки;

1-20 бали – обсяг модульної роботи є недостатнім для викладення обраної проблеми, і тому проблема розглядається поверхово;

0 балів – тема модульної роботи нерозкрита.

Індивідуальні завдання (науково-дослідне) (необов'язкове).

Виконання індивідуальної роботи є однією з форм роботи здобувача вищої освіти, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі есе, реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – робота здобувачем вищої освіти виконана в повному обсязі;

9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

8 балів – робота виконана на 90% від загального обсягу;

7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від загального обсягу;

6 балів – здобувач вищої освіти виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання здобувачем вищої освіти не виконувалось.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача вищої освіти, логічність та послідовність під час виконання завдання, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння встановлювати міжпредметні та внутрішньо предметні зв'язки, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Підсумковий контроль.

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Екологічне право» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача вищої освіти впродовж настановних занять;
- контролю самостійної роботи, а саме виконання здобувачем вищої освіти модульної контрольної роботи;
- підсумкового контролю успішності.

До уваги можуть братись додаткові необов'язкові завдання та науково-дослідна діяльність здобувача вищої освіти.

Перелік теоретичних питань для підготовки до диференційованого заліку:

1. Надайте поняття та назвіть ознаки екологічного права.
2. Охарактеризуйте предмет і методи екологічного права.
3. Назвіть об'єкти екологічного права.
4. Охарактеризуйте джерела екологічного права.

5. Принципи, функції та норми екологічного права.
6. Проаналізуйте систему екологічного права.
7. Надайте поняття екологічних прав громадян.
8. Назвіть види екологічних прав громадян.
9. Які існують гарантії екологічних прав громадян? Назвіть форми їх захисту.
10. Проаналізуйте обов'язки громадян у галузі екології.
11. Охарактеризуйте право природокористування.
12. Назвіть принципи права природокористування.
13. Проаналізуйте суб'єкти та об'єкти права природокористування.
14. Назвіть права і обов'язки природокористувачів.
15. Охарактеризуйте підстави виникнення та припинення права природокористування.
16. Поняття права власності на природні ресурси.
17. Назвіть форми права власності на природні ресурси.
18. Проаналізуйте підстави для виникнення відносин права власності на природні ресурси.
19. Назвіть об'єкти і суб'єкти права власності на природні ресурси.
20. Зміст права власності на природні ресурси.
21. Охарактеризуйте форми та методи забезпечення права власності на природні ресурси.
22. Назвіть підстави припинення права власності на природні ресурси
23. Надайте поняття екологічного правопорушення.
24. Що таке екологічна відповідальність?
25. Назвіть об'єкти та суб'єкти екологічних правопорушень.
26. Охарактеризуйте особливості цивільно-правової відповідальності за порушення вимог природоохоронного законодавства.
27. Охарактеризуйте дисциплінарну відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
28. В чому полягає адміністративна відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
29. Як здійснюється впровадження справ про притягнення до адміністративної відповідальності.
30. Охарактеризуйте підвідомчість справ про адміністративні правопорушення.
31. Кримінальні відповідальність за порушення вимог природоохоронного законодавства.
32. Назвіть завдання земельного законодавства.
33. Охарактеризуйте форми та види власності на землю.

34. Назвіть права та обов'язки власників земель та землекористувачів.
35. Як здійснюється використання земель?
36. В чому полягає правова охорона земель?
37. Як здійснюється контроль за використанням та охороною земель?
38. Назвіть відповідальність за порушення земельного законодавства.
39. Правова охорона надр. Компетенція органів управління.
40. Надання надр у користування.
41. Права та обов'язки користувачів надр.
42. Плата за користування надрами.
43. Охорона надр. Державний контроль і нагляд за веденням робіт по геологічному вивченню надр, їх використанням і охороною.
44. Відповідальність за порушення законодавства про надра.
45. Характеристика і завдання водного законодавства. Водний та земельний фонди України.
46. Види права водокористування. Охорона вод. Права і обов'язки водокористувачів.
47. Відповідальність за порушення водного законодавства.
48. Завдання лісового законодавства України.
49. Права та обов'язки лісокористувачів.
50. Контроль за охороною, захистом, використанням та відтворенням лісів.
51. Право використання лісових ресурсів.
52. Плата за використання лісових ресурсів та користування земельними ділянками лісового фонду.
53. Державний облік лісового фонду.
54. Відповідальність за порушення лісового законодавства.
55. Завдання законодавства України про охорону, використання і відтворення тваринного світу.
56. Об'єкти тваринного світу.
57. Основні вимоги та принципи охорони, раціонального використання і відтворення тваринного світу.
58. Права та обов'язки громадян при використанні об'єктів тваринного світу.
59. Права та обов'язки користувачів об'єктами тваринного світу.
60. Охорона тваринного світу. Контроль у галузі охорони, використання і відтворення тваринного світу.
61. Відповідальність за порушення законодавства про охорону, використання і відтворення тваринного світу.
62. Завдання закону про охорону атмосферного повітря.

63. Стандартизація і нормування у галузі охорони атмосферного повітря.
64. Заходи щодо охорони атмосферного повітря.
65. Економічний механізм забезпечення охорони атмосферного повітря.
66. Контроль по охороні атмосферного повітря.
67. Державний облік та моніторинг у галузі охорони атмосферного повітря.
68. Правопорушення в галузі охорони атмосферного повітря та відповідальність за них.

Політика викладання навчальної дисципліни.

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдання.

2. Сумлінне дотримання розкладу занять з навчальної дисципліни (здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. Здобувач вищої освіти має право під час проведення заняття користуватися мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями тільки з навчальною метою та з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

5. Під час виконання модульної контрольної роботи здобувачі вищої освіти зобов'язані дотримуватися політики академічної доброчесності.

6. Здобувач вищої освіти, який не з'явився на заняття (незалежно від причин) повинен відпрацювати пропущені заняття (незалежно від причини пропуску) та відпрацювати незадовільні оцінки під час консультацій згідно з графіком консультацій викладача.

7. Несвоєчасна ліквідація академічної заборгованості не допускається.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.

Література:

1. Освітньо-професійна програма «Екологічна безпека» підготовки бакалавра у галузі знань 10 «Природничі науки» за спеціальністю 101 «Екологія».

2. Надьон О.В., Хмиров І.М., Луценко Т.О. Організаційно-правові засади публічного управління та адміністрування. Навчальний

посібник. Харків, НУЦЗУ, 2020. 175 с., URL: <http://books.nuczu.edu.ua/download.php?rec=7036&mode=1>.

3. Hren, L.M., Naden, E.V., Aliieva, P.I., Husarov, K.A., Stankevych, S.V., Koroleva, E.N., Matsyura, M.V. The public administration and environmental tourism. *Ukrainian Journal of Ecology*, 2021, 11 (2), 191-194.

4. Конституція України. Закон України від 28.06.1996 року № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text>.

5. Про охорону навколишнього природного середовища. Закон України від 25.06.1991 року № 1264-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12#Text>.

6. Про екологічну мережу України. Закон України від 24.06.2004 року № 1864-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1864-15#Text>.

7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 р. № 8073-Х. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.

8. Кримінальний кодекс України. Закон України від 05.04.2001 року № 2341-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.

9. Цивільний кодекс України. Закон України від 16.01.2003 року № 435-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.

10. Господарський кодекс України. Закон України від 16.01.2003 року № 436-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.

11. Цивільний процесуальний кодекс України. Закон України від 18.03.2004 року № 1618-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1618-15#Text>.

12. Кодекс адміністративного судочинства України. Закон України від 06.07.2005 року №2747-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text>.

13. Водний кодекс України. Закон України від 06.06.1995 року № 213/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/213/95-%D0%B2%D1%80#Text>.

14. Лісовий кодекс України. Закон України від 21.01.1994 року № 3852-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3852-12#Text>.

15. Земельний кодекс України. Закон України від 25.10.2001 року № 2768-ІІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text>.

16. Про охорону атмосферного повітря. Закон України від 16.10.1992 року № 2707-ХІІ. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2707-12#Text>.

17. Про звернення громадян. Закон України від 02.10.1996 року № 393/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80#Text>.
18. Про природно-заповідний фонд України. Закон України від 16.06.1992 року № 2456-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-12#Text>.
19. Про захист тварин від жорстокого поводження. Закон України від 21.02.2006 року № 3447-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3447-15#Text>.
20. Про тваринний світ. Закон України від 13.12.2001 року № 2894-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2894-14#Text>.
21. Про рослинний світ. Закон України від 09.04.1999 року № 591-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/591-14#Text>.
22. Про охорону земель. Закон України від 19.06.2003 року № 962-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/962-15#Text>.
23. Про Червону книгу України. Закон України від 07.02.2002 року № 3055-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3055-14#Text>.
24. Про поводження з радіоактивними відходами. Закон України від 30.06.1995 року № 255/95-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/255/95-%D0%B2%D1%80#Text>.
25. Про землеустрій. Закон України від 22.05.2003 року № 858-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/858-15#Text>.
26. Андрейцев В.І. Екологічне право. Курс лекцій: Навч. посібник. К., Вентурі, 2016. 216 с.
27. Андрейцев В.І., Пустовойт М. А., Калшовський С. В. Екологічна експертиза: право і практика. К., Урожай, 2012.
28. Бобкова А., Паламарчук В. Горизонти і дієвість екологічного права. Право України. 2017. № 7. С. 106-109.
29. Дмитренко І.А. Екологічне право України. К., Атіка, 2017. 352 с.
30. Андрейцев В.І. Екологічне право України. К., Істина, 2012. 543 с.
31. Шемшученко Ю.С. Екологічне право України. Академічний курс. Підручник. К., Юрид. думка, 2015. 847 с.
32. Гетьман А.П., Шульга М.В. Екологічне право України. Підручник. МОН України, НЮА України ім. Я. Мудрого. Х., Право, 2013. 384 с.
33. Кобецька Н.Р. Екологічне право України. Навчальний посібник. К., Юрінком Інтер, 2017. 352 с.
34. Попов В. К., Шульга М. В., Разметов С. В. Екологічне право України (загальна частина). Навч. посібник. Харків, 2015.

35. Каракаш І.І. Природноресурсове право України. Навч. Посібн. К., Істина, 2015. 376 с.

36. Балюк Г. І., Краснов М. В., Шемшученко Ю. С. Екологічне право України. Академічний курс, Підручник. К., “Юридична думка”, 2018. 856 с.

Інформаційні ресурси

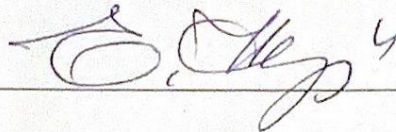
1. Верховна Рада України. Офіційний веб портал парламенту України.
URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws>.
2. Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
URL: <http://www.dsns.gov.ua/>

Розробник:

доцент кафедри наглядово-профілактичної діяльності

факультету цивільного захисту,

кандидат юридичних наук

Олена НАДЬОН